తెగులు కుదిరింది

కారు ఆగిన చప్పుడూ, కారు తలుపు మళ్ళీ వేసేసిన చప్పుడూ స్పష్టంగా వినపడ్డాయి.

"గుడ్‌నైట్ శశీ" అది మా శోభ గొంతు.

"గుడ్‌నైట్ ... రేపు సాయంత్రం నాలుగు గంటలకల్లా క్లబ్బుకి రావాలి. గ్లాడిస్, సుందరీ నాలుగున్నర కొస్తామన్నారు."

"ష్యూర్, ష్యూర్. ఇంకా వీలయితే పెందరాళే వస్తాను. నువ్వు మాత్రం ధైర్యంగా వుండు. రెండు స్ట్రెయిట్ సెట్స్‌లో వాళ్ళని కొట్టేస్తాం."

"రైటో శోభా...థీరియో"

"థీరియో."

మేడమీద నాన్నగారి కెదురుగుండా పేపరు చదువుకుంటూ నేనూ నాన్నగారి కుర్చీ పక్క కుర్చీమీద అమ్మా కూర్చున్నాం. అంత వరకూ శోభ పెళ్ళి విషయంమీద సింహావలోకనం చేసింది మా అమ్మ. నేనూ నాన్నగారూ మాత్రం యథాప్రకారం మౌనం వహించాం. మేడ మెట్లమీద శోభ చెప్పుల చప్పుడూ, కూనిరాగం వినబడుతున్నాయి.

టెన్నిస్ రేకెట్ మేకుకు తగిలించే ప్రయత్నంలో లాగుంది కూనిదీర్ఘం మానేసింది. గదిలో ప్రవేశిస్తూనే "ఏమిటి అంతా చింతా నిమగ్నులైనట్లున్నారు" అంటూ తనూ కుర్చీ లాక్కుని కూర్చుంది. నేను ముందర మాట్లాడవలసొస్తుందేమోనని పేపరు కిందకి దించలేదు. నాన్నగారు కూడా పుస్తకం మూసినట్లు కనబడదు. నే ననుకున్నట్లు అమ్మే అందుకుంది.

అ :— "ఏమే అమ్మాయ్ రాత్రి తొమ్మిది గంటల వరకూ టెన్నీసే ఆడుతున్నావా నాకు తెలియక అడుగుతాను."

శో :— తెలియక అడగడమే. తెలుసుండే అడిగేవు.

అ :— పెళ్ళికాని పిల్లవి, చీకటి పడీలోగా యింటికి రమ్మని ఎన్నిసార్లు చెప్పాలి.

శో :— పెళ్ళయిన పిల్లకి ఆ నిర్బంధం లేదా ఏమిటే ?

అ :— అదుగో ఆ డొంక తిరుగుడు సమాధానాలే కూడదంట.

శో :— నువ్వేసిన ప్రశ్నలు డొంక తిరుగుడు ప్రశ్నలు కావూ ? ఇంత ఆలస్యం ఎందుకయిందే అని అడుగుతే టెన్నిస్ ఆడుకున్న

తర్వాత నేనూ శశీ కలిసి బీచికి షికారెళ్ళాం. అందుకు ఆలస్యమైందీ అని చెబుదును.

అ:— బీచి షికార్లూ, కాలేజీ మీటింగులూ, క్లబ్బు డిన్నర్లూ సినీమాలూ...

శో:— బర్త్‌డే పార్టీలు, కాలేజీ డ్రామా రిహార్సల్సు, మ్యూజిక్ ప్రాక్టీసులు...ఏవో వొకటి రోజూ యింటికి పెందరాళే రావటానికి అడ్డం వస్తూనే వుంటాయంటావు. అవునా అమ్మా?

అమ్మ అసహాయ స్థితి చూస్తే నాకే జాలేసింది. శోభతో వచ్చిన పేచీయే అది. తన హాస్యరసం, తెలివి తేటలూ ప్రదర్శించాలనే మాట్లాడుతుందికాని ఎదుటివాళ్ళ హృదయం అర్థం చేసుకోటానికి ప్రయత్నించదు. కాని యివ్వాళ అమ్మ శోభ పెళ్ళివిషయం అటో యిటో తేల్చెయ్యాలన్న పట్టుదలలో వుంది. అసలు అమ్మకూడా ఓపట్టాన్ని లొంగేమనిషి కాదు.

అ:— అయితే రేప్పొద్దున్న పెళ్ళయితే రాత్రితొమ్మిది గంటలకి క్లబ్బునుంచి యింటికొస్తే ఇంట్లో వంటెవరు చేసి పెడతారూ?

శో:— ఓస్ ... పెళ్ళయినప్పటి మాటకదా ... అప్పుడే ఆలోచించుకోవచ్చు.

అ:— ఇంకా ఎప్పుడో అనుకుంటున్నావేమో. ముహూర్తం నిశ్చయించి రేవు మాఘమాసంలో చేసెయ్యటమే.

శో:— నువ్వు చూడబోయీ పెళ్ళికొడుక్కి ఓ పెళ్ళికూతుర్ని కూడా చూడు... చేసేద్దాం.

అ:— ఏమిటే నీ వుద్దేశం? ఇంకో యేడాదిలో నీకిరవైయేళ్లొస్తున్నాయి. ఇంకా సలభయ్యోయేట పెళ్ళాడదామనా నీ వుద్దేశం?

శో:— నువ్వన్న యిరవైయ్యేళ్ళకీ నువ్వు భయపడుతున్న నలభయ్యేళ్ళకీ మధ్యనున్న వ్యవధిలో ఎప్పుడో ఒకప్పుడు పెళ్ళాడొచ్చు.

దానితోటి అమ్మ "బెల్లంకొట్టిన రాయిలాగ అలావూరుకుంటా రేమిటండీ" అన్నట్టు మొహంపెట్టి నాన్నగారికేసి చురచుర చూసింది. దానితోటి నాన్నగారు పుస్తకం మూసేసి "శోభా బియ్యే చదువుతున్నావు. కాని కన్న తల్లితో ఎలా మాట్లాడాలో నీకు తెలీదు. నవమాసాలూ మోసి... ..."

శో:— అదికాదు నాన్నా...

అప్పటికప్పుడే తన పిత్ర్యుక్తధర్మాన్ని నెరవేర్చేసినట్లు మళ్ళీ పుస్తకంలోకి తలదూర్చేరు నాన్నగారు. ఇంతలో నే ననుకున్నంతపనీ అయింది. అమ్మ నావైపు తిరగడంతోటే శోభకూడా తిరిగింది. పేపరు పైకెత్తేశాను.

శో:— చూడు అన్నయ్యా. నువ్వు చెప్పు. ఇప్పుడు నాపెళ్ళికేం తొందరొచ్చింది? నా చదువు పూర్తవ్వకుండా యీ నిర్బంధమేమిటి. ఇప్పుడు నీ చదువు మానెయ్యమంటే నీ కెలాగుంటుంది?

అ:— అన్నయ్య చదువుకుంటాడు. ఉద్యోగం చేస్తాడు. నువ్వు కూడా ఉద్యోగం చేస్తావా?

శో:— అవసరమైతే చేస్తాను. లేదా చదువుకోటంలో తప్పేముంది?

నిజానికి నాకిలాంటి వాదనంటే కిట్టదు. ఎంచేతంటే యీ చదువుకుకూడా ఓ లక్ష్యం వుండాలి. పైకంటే కోపమొస్తుందికాని నూటికి తొంభైమంది ఆడవాళ్ళు యీ రోజుల్లో డబ్బుండకనక మా శోభలాగ యీ కాలేజీ వాతావరణం యీ స్నేహితులూ యీ సరదాలూ యివన్నీ విడిచిపెట్టలేక సాధ్యమైనంతవరకూ విద్యార్థిదశను పొడిగించుకోవాలన్న వుద్దేశంతో చదువుకుంటున్నవాళ్ళే. వాళ్ళ

లక్ష్యమల్లా సమాజంలో వాళ్ళు చదువుకున్న నవనాగరిక స్త్రీలుగా చెలామణీ అవ్వాలి. ఏ కొద్దిమందో స్వతంత్ర జీవిత సాధనకోసం, మరి కొందరు సహజమైన విద్యాభిలాష మూలంగానూ చదువుకుంటారు. నాకు తెలిసినంతవరకూ మా శోభ యీ రెండోతరగతిలోకి రాదు. ఇంతకీ నేనుమాత్రం నోరు విప్పలేదు.

అ :— చదవేస్తే వున్నమతి పోయిందనీ! ... ...కొన్నాళ్ళుపోతే పెళ్ళే వద్దంటావనుకుంటాను.

శో :— చదివి మతి పోగొట్టుకోకముందే పెళ్ళాడీపూచీ నాది. అమ్మా ... ... కాలాన్నిబట్టి మనుషులూ పద్ధతులూ కట్టుబాట్లూ మార్చుకోవాలి. వెనకటిరోజుల్లాగే ముందురోజులూ వుంటాయనుకోకు. నా పెళ్ళిగురించి నువ్వేమీ బెంగపెట్టుకోకు. పెళ్ళి చేసుకుంటాను. కాని, అది నా యిష్టమొచ్చినప్పుడు నా కిష్టమైనవాణ్ణి. మానవ జన్మమెత్తినందుకు మొగాడు భార్యని ఎన్నుకోవడం, ఆడది భర్తని ఎన్నుకోవడం, కనీస స్వతంత్ర మడగటమన్నమాట."

"నీకు స్వతంత్రమిస్తే దిలీప్‌కుమార్‌నో, దేవానంద్‌నో ... ..." అనేద్దా మనుకున్నాను కాని మళ్ళీ మాటలు మింగేశాను. ఈరోజుల్లో ప్రతి చదువుకున్న ఆడదానికీ వుపన్యాసధోరణిలో మాట్లాడటం పరిపాటైపోయింది. ఎందుకూ ఆ మధ్య గోదావరి వరదలసందర్భంలో వీళ్ళ కాలేజి సెక్రటరీ ప్రతిభాదేవి చందాకోసం నాన్నగారి దగ్గిరకొచ్చిన రోజున—అదృష్టవశాత్తూ పడక్కుర్చీలో కూర్చున్నానుకనక సరిపోయింది. అదేమిటో! విసీమనిషి ఒక్కదే అయినా నిండు సభలోలాగ ఒళ్ళుతెలియని ఆవేశంలో దారుణదృశ్యాలు కళ్ళకికట్టినట్టు వర్ణిస్తూ పెద్ద

వుపన్యాసం. చివరికి చెక్కుమీద సంతకం పెడుతుంటే నాన్నగారి చెయ్యి వణకటం కళ్ళారా చూశాను.

ధోరణి కొంచెం తీవ్రంగా వుందనిలాగుంది నాన్నగారు కలగ జేసుకున్నారు.

నా :— అదికాదు శోభా......కామేశం యీమధ్య హైద్రాబాద్ వెళ్ళాడట. మళ్ళీ తిరిగి వెళ్ళిపోతూ ఎల్లుండి యిక్కడ దిగుతానని రాశాడు. మొన్న మీ అత్తయ్య రాసిన వుత్తరంబట్టి యీ సారి వీడు దిగటంచూస్తే.........

అ :— పెళ్ళిచూపుల కొస్తున్నాడన్నమాట.

శో :— సరే, వద్దంటే మానాడుకనకనా—రానీ.

కామేశం మా మేనత్త కొడుకు. కామేశం తండ్రి స్వతహాగా ఆస్తిపరుడు. దాన్ని కాస్తో కూస్తో వృద్ధిచేసి కామేశానికి పదోయేడు రాకుండానే పరమ పదించేడు. ఒక్కడే సంతానం అవ్వడంవల్ల మా అత్తయ్య వీణ్ణి ఎంతో గారాంగా పెంచింది. దానాదీనా వీడికి జ్ఞాన మొచ్చింది మొదలు యింతవరకూ ఫేలవ్వకుండా ఒక క్లాసూ ప్యాసవ్వలేదు. నేనూ వాడూ ఒకే యీడువాళ్ళం. అంటే శోభ కంటె నాలుగేళ్ళు పెద్ద. శోభ బియ్యే రెండోయేడు చదువుతోంది. కామేశం ఇంటర్ రెండోయేడు చదువుతున్నాడు, రెండేళ్ళనుంచి.

అ :— ఎంత అప్రతిష్ట! మనం వాళ్ళ కాళ్ళావేళ్ళాపడి సంబంధం నిశ్చయించుకోవల్సింది పోయింది. వాళ్ళంత వాళ్ళు వచ్చి అడుగుతే మన మిలా బిగుసుకు పోవడమా ?

నా :— శోభా...నువ్వు అమ్మ చెప్పే విషయాలు జాగ్రత్తగా విని ఆలోచించి నిశ్చయించుకుంటే మనం అటో యిటో నిర్ధారణచేసి అత్తయ్యకి రాసేస్తే మన బాధ్యత తీరిపోతుంది.

అ :— అటోయిటో ఏమిటండీ! ... మొదట్నుంచీ మీ కిష్టంలేదీ సంబంధం. నే నెంత మొత్తుకుంటే ఏం లాభం? లేకపోతే... కావల్సిన సంబంధం. ఒకటికి పదిసార్లు నచ్చచెప్ప వల్సింది పోయి... పైగా అక్కర్లేదని చెప్పేస్తే బాధ్యత తీరిపోతుందని బోధిస్తున్నారు. ఇంకేమనుకోనూ!

నా :— అయితే దాన్నాలోచించుకోనివ్వవా ఏమిటి. దగ్గర సంబంధం దగ్గర సంబంధమని పదిసార్లు దండకం చదువుతావు. మా అక్కయ్య కొడుకు నాకు దగ్గరో దూరమో నువ్వు చెప్పాలా? అదీ చదువుకుందీ...

అ :— ఆచదువే కొంప ముంచింది. ఆ యింటర్మీడియేట్ తోనైనా దాని చదువాపేసి పెళ్ళిచేస్తే బాగుండీదా. ఇప్పు డింతకీ అతగాడు రెండు క్లాసులు తక్కువలో వున్నాడనేకదా ఇంత పెంకితనం.

శా :— ఇంత పెంకితనం వున్న నన్ను పెళ్ళాడి బావ ఏం సుఖపడతాడు? బావంటే అంత అభిమానముంది కనక తగ్గ మంచి పెళ్ళికూతుర్ని చూసిపెట్టు.

అ :— సరే ఇది మామూలుపాటే. ఈ యింట్లో ఒకప్పుడు మాత్రం నా మాట చెల్లింది కనకనా!

అమ్మను చూస్తే జాలేస్తుంది. "నా పెళ్ళి విషయంలో నీ మాట చెల్లిస్తానమ్మా. నీ యిష్ట మెచ్చిన పిల్లనిచూడు నేను పెళ్ళాడతాను" అందామనుకుని చటుక్కున మా మేనమామ కూతురు మాట జ్ఞాపకమొచ్చి ఊరుకున్నాను. అసలు నిజం చెప్పాలంటే నాన్నగారికీ సంబంధం యిష్టంలేదు. దానికి కారణాలు. ఒకటి వాడి చదువు. రెండు పెద్దంతస్తులో వున్న సంబంధం చెయ్యాలనీ కామేశాని కిచ్చి చేస్తే... ఆస్తి చూసి వితంతువయిన అప్పగారితో వియ్యమందేరని లోకులనుకుంటారన్న అభిమానం. మూడు ... ఎవరి దగ్గరా భయ

భక్తులు లేకుండా పెరిగాడు. రేపొద్దున్న ఎలా తయారవుతాడోనన్న భయం.

*　　*　　*

బావ మెయిలుకొస్తాడని తెలుసుండీకూడా స్టేషన్‌కి వెళ్ళలేదు. వెళ్ళమని యింటో ఎవళ్ళూ అనాలేదు. బావమాట తలుచుకుంటే గుండెల్లో దడగావుంది. వాడురాక పోయినా బాగుండు ననిపించింది.

నా:— ఏరా నీకు కాలేజీ టైం అవ్వలేదూ ?

నే:— ఇవ్వాళ కాముడొస్తున్నాడు కాదూ... వెళ్ళటంలేదు

నా:— ఓహో!... ... మరి శోభా ?

నే:— వెళ్ళదుట.

నిజానికి శోభా కాలేజీకి వెళ్ళే ప్రయత్నంలో వున్నట్టులేదు. ఇంకా కిందేవుంది. ఇంతకీ నాన్నగారు ఆఫీసు కెళ్ళీలాగ లేరు. అమ్మ యీపాటికి వంటయిందని కబురంపేది. ఇవ్వాళ అదీలేదు. ఏమిటో ఇంట్లో అందరం జడ్డి తీర్పుకోసం ఎదురుచూసే నేరస్థుల్లాగా కాముడు కోసం ఎదురు చూస్తున్నాం. కాముడు నాలుగు సంవత్సరాల తర్వాత వస్తున్నాడు. ఈపాటికి ఎంత మారిపోయివుంటాడో. ప్రతీసారి వాడిది వరకు ఎప్పుడు మాయింటి కొచ్చినా ఏదో వొకటి పట్టుకొచ్చి వాడు నాకూ శోభకి. ఈసారి ఏం పట్టుకొస్తాడో. తన్ను పెళ్ళాడటం శోభకి యిష్టంలేదని తెలుస్తే ఎంత చిన్నబుచ్చు కుంటాడో. తర్వాత బావకి ఎలాగ నామొహం చూపెట్టడం ... ఇలా ఆలోచించుకుంటూ కూర్చున్నాను.

అప్పుడే కింద వొంటింట్లో బావగొంతు వినబడింది. రిక్షావాడూ వెంకన్నా కలసి ఒక పెద్దట్రంకుపెట్టి శెడ్డింగూ మేడమీదకి మోసు కొచ్చి హాల్లో పడేశారు. కుర్చీలోంచి లేద్దామా మాన్దామా అని

పుస్తకం మూసేసి తటపటాయిస్తుంటే రెండుఅంగల్లో మేడమెట్లెక్కేసి "ఓరి ...ఇంకా స్టేషన్‌కి వస్తావంటే... ఇక్కడ కూర్చుని స్కూలు కుర్రాడిలాగా పాఠాలు వల్లిస్తున్నావా ?" అంటూ భుజంమీద చరిచాడు.

"అబ్బే కొద్దిగా తల..." అనబోతున్నాను.

"ఏం మావయ్యా... పాఠం అప్పచెబుతేనేగాని బయటికెళ్ళొద్దన్నావా ఏమిటి వీణ్ణి." అన్నాడు నాన్నగారికేసి వెడుతూ.

"ఆఁ... ఏరా కాముడూ... అమ్మ కులాసాగా వుందా ?"

"ఉందికాని మీమీద కోపంగా వుంది. నువ్వూ అత్తయ్యా అటు రావడం మానేశారు సరిగదా నాలుగేళ్ళబట్టి కుర్రాళ్ళనికూడా పంపించనందుకు కోపంగా వుందని చెప్పమంది."

"వాళ్ళూ వొద్దామని అనుకుంటూనే వున్నారు... ఎప్పటికప్పుడే ఏదో చదువులూ పరీక్షలూ... పోనీ నువ్వు రావటానికేంరా?"

"ఏటికొకసారి పరీక్షల కెళ్ళేవాళ్ళకే తీరుబడిలేదుకాని సెప్టెంబరూ మార్చీ రెండుసార్లు పరీక్షకెళ్ళేనాకు తీరుబడి వుంటుందా ?"

"నీకు ప్యాసైతీరాలన్న పట్టింపులేదుగా" అంది శోభ కాఫీ గ్లాసులు మాకు అందిస్తూ.

"అబ్బో! పిట్ట కూతపట్టిందే! మామయ్యా! ఇంక ఆపితే లాభంలేదు. దీనికి త్వరగా పెళ్ళి చేసెయ్యాలి."

నేనూ నాన్నగారూ బలవంతంగా చిరునవ్వుమొహం పెట్టేము. శోభ రెండడుగులు వెనక్కి వేసింది

కా :— మరి, శోభా! ఇవ్వాళ నీకు బడిలేదూ ?

శో :— ఇంకా నీకు పాత అలవాటు పోలేదు.

కా :— ఓ... ...తూనాబోడ్డు... ...కాలేజ్.

శో :— లేదు. నువ్వొచ్చేవని శలవిచ్చేశారు.

కా :— ఆఁ... ...! అనుకున్నాను సుమీ. మామయ్యా ఆఫీసుకు కూడా శలవేమో.

నా :— సరేకాని... .ఇన్నాళ్ళు హైద్రాబాద్‌లో ఏం చేస్తున్నావురా? అప్పుడనగా వెళ్ళినవాడివి.

బావ ఫెల్ట్ హేట్ చేతులో తిప్పుతూ నేరాన్ని ఒప్పుకునీ ధోరణిలో అన్నాడు: "లేదుమామయ్యా! క్రికెట్ మేచ్ ఐపోగానే తిరిగొచ్చేద్దామనుకున్నాం. అక్కడనుంచి మా స్నేహితులందరూ అజంతా ఎల్లోరా వెళ్ళాలన్నారు. అవన్నీ తిరిగివచ్చేక అయినా అలస్యం ఎలాగా అయింది నెహ్రూను చూసినట్లూ వుంటుంది, విశాలాంధ్రసంగతి తేల్చుకున్నట్లూ వుంటుందని... ...ఇన్నాళ్లూ ఆగిపోయాం."

శో :— ఐతే నెహ్రూను కలుసుకు మాట్లాడేవన్నమాట.

కా :— ఆఁ!... ...నా కంత తీరుబడేదీ? వెళ్ళబోయేటప్పుడు మాత్రం వెడుతున్నట్లు చెయ్యూపేను. సరేనన్నట్లు నెహ్రూ చెయ్యూపేడు. అంతే—తిరిగొచ్చేశాను.

శో :— అబ్బా! అంతమంది జనంలో నెహ్రూ నిన్న ఆనమాలు కట్టేడేం!

"అంతమంది జనంలో వుండటం ఖర్మమేమిటే. ప్రత్యేకంగా ఏ చెట్టో ఎలక్ట్రిక్ స్తంభమో ఎక్కివుంటాడు" అన్నాను బావ ఫెల్ట్ హేట్ బావ నెత్తిమీద పెడుతూ.

*   *   *

అన్నం వడ్డిస్తూ అమ్మ "కామేశం... ఇప్పుడు నువ్వు హైద్రాబాదెందుకు వెళ్ళేవో నాకు చెప్పేవుకాదు" అంది.

'క్రికెట్ మేచ్ చూడటాని కత్తయ్యా' అన్నాడు బావ.

"ఉత్తదమ్మా... ...అసలుసంగతి బావ పరీక్ష పేపర్లు అక్కడికి వెళ్ళేయిట" అంది శోభ. అమ్మ శోభకేసి చురచుర చూసింది.

"వెడితే ఒకటీ రెండూ వెడతాయి. అలాగ ఒకటీ రెండూ పేపర్లు పాడుచెయ్యటంవల్ల బావ పరీక్ష ఎప్పుడూ పోలేదు" అన్నాను అమ్మ కళ్ళు తప్పించుకుంటూ.

'ఒరేయి, అందరూ మీలాగే పరీక్షలు ప్యాసైతే యూనివర్సిటీల కేం లాభం? నాలాంటివా ళ్ళిలా విద్యాపోషణ చెయ్యబట్టే ఆంధ్రలో మూడు యూనివర్సిటీ లున్నాయి" అన్నాడు బావ.

"అడగటం మరచి పోయాను. ఎలా రాశావురా మొన్న సెప్టెంబరులో" అని పరామర్శించారు నాన్నగారు.

"నా లోటులేదు మామయ్యా...ఇంక ప్యాసవ్వడ మంటావా... మొన్న సిద్ధాంతిగారు అమ్మతో అంటుంటే విన్నాను నాకు వచ్చే యేటితోగాని ఏలినాటిశని పూర్తవ్వదుట. అందుచేత..."

"మళ్ళీ మార్చిలో కాని మోక్షం లేదంటావు" అంది శోభ.

"అంత ఆక్షేపించకపోతే శోభా నువ్వొచ్చి శలవల్లో నాకు ప్రైవేటు చెప్పకూడదూ?"

'చెబితేమాత్రం బావా! నీ జాతకం మార్చగలనా? నన్ను చూసి నీ ఏలినాటిశని వెనక్కెడతాడా?"

"చెప్పలేం. "స్త్రీ బుద్ధిః ప్రళయాంతకః" అన్నారు. సూర్య చంద్రాదుల్ని నిలబెట్టేసి గతులు తప్పించిన ఆడాళ్ళు కూడా వున్నారు పురాణాల్లో. ఏమో నీ అగ్రహానికి భయపడి ఆ శనిగ్రహం కొంచెం తమాయిస్తాడేమో!"

బావ మాటల్లో అజేయుడు. ఓ పట్టొన్ని లొంగదీయటం కష్టం. చిన్నప్పట్నించీ అంతే. శుద్ధ మొండిఘటం.

"దాని వాగుడు కేంగాని... కామేశం...అయితే...ఇంటర్మీడియేటవ్వగానే బియ్యే చదువుతావా ... ఇంకా ఏదైనా పెద్ద చదువు చదువుతావా ?" అంది అమ్మ అమాయికంగా.

'ఉట్టి కెగరలేనమ్మ...' సామెత జ్ఞాపకం వచ్చిందిలాగుంది, నాన్నగారు ముసిముసినవ్వు నవ్వుకున్నారు.

"ఇంక చదవదలుచుకోలే దత్తయ్యా ... చదువుకు నేనంటే యిష్టం లేనప్పుడు దాన్ని మాత్రం బలవంతం చెయ్యడ మెందుకు? అందుచేత చదువు ఆపేసి ఇంక వ్యాపారమా...వ్యవసాయమా అని ఆలోచిస్తున్నాను" అన్నాడు నాన్నగారికేసి తిరిగి.

"నీ కదే మంచిదిరా. హాయిగా భూము లున్నవాడివి ...వ్యవసాయం చూసుకుంటే ..." అంటున్నారు నాన్నగారు.

"చాల్లెండి...శోభకి కాబోయే మొగుడు ..."

శోభమీదా నాన్నగారిమీదా కసి తీర్చుకోటానికి చేసిందో ఈ సాహసం, లేకపోతే బావనిచూసి మురిసిపోయి అందో ఆ మాటలు అమ్మ, నాకు అర్థం కాలేదు. నాన్నగారు విస్తట్లో కూరముక్కని ఒక్క నొక్కు నొక్కారు పళ్ళు బిగించి. శోభ ముద్ద నోట్లో పెట్టుకోబోతూ చెయ్యి దించేసింది. క్షణం కళ్ళు చీకట్లు కమ్మినట్టయ్యి నేను మంచినీళ్ళ గ్లాసుకోసం తడుముకున్నాను. చివరకి బావే అమ్మ నోటికి అడ్డం వచ్చాడు.

"నేను పెళ్ళాడట మేమిటి అత్తయ్యా...దానికి పెద్ద చదువు చదివిన వాడినీ పెద్ద హోదాలో ఉద్యోగం చెయ్యటానికి అవకాశం వున్నవాడినీ చూసి చెయ్యాలి కాని... మరేం భయపడకు శోభా ... నేను నిన్ను పెళ్ళాడనులే. అన్నంతిను," అన్నాడు బావ.

"మేనత్త మేనమామ బిడ్డలూ పెళ్ళాడతా రనుకోవడంలో తప్పేముంది అన్న వుద్దేశ్యంతో మీ అత్తయ్యంది. ఇందులో బలవంతం చెయ్యంకదా. అంచేత అదీ భయపడక్కర్లేదు" అన్నారు నాన్నగారు సమయస్ఫూర్తిగా.

* * *

నాన్నగారు గదిలో కూర్చున్నారు. హాల్లో అమ్మా శోభా సోఫాలో కూర్చున్నారు. నేనూ బావ తివాసీమీద బావ పెట్టి ముందర చతికిలపడ్డాం. శోభలో పొద్దుటినుంచీ వున్న వుత్సాహం లేదు. పరధ్యానంగా వుంది. అమ్మ తాంబూలం వేసుకుంటూ రెట్టించిన వుత్సాహంతో బావకేసి చూస్తూవుంది. ముందర పెట్లోంచి రెండు నిలువుటద్దాలు తీశాడు.

"ఇవెందుకురోయ్ ... మంగలిషాపుకాని పెడుతున్నావా యేమిటి... ఇందాకా ఏదో వ్యాపారం అన్నావులే" అన్నాను.

"రేపొద్దున్న శోభ మాయింటికొస్తే నిలువుటద్దమైనా లేదని ఆక్షేపిస్తుందని" అన్నాడు బావ.

"అయితే రెండెందుకూ" అమ్మ అడిగింది.

"పెద్ద కాలవగట్టునున్న తోటలో కిందటేడు బంగళా వేయించానుగా. అందులో కొకటి. మాయింట్లో కొకటి."

తోటమాట వినగానే పూర్వ స్మృతులన్నీ జ్ఞాపక మొచ్చాయి. చిన్నప్పుడు ఆ తోటలో నేనూ, శోభా, కాముడూ అపూర్వ స్నేహితులు చిన్నప్పుడు బువ్వాలాట బొమ్మల పెళ్ళిళ్లూ చేసుకునివాళ్ళం. తరువాత కోతికొమ్మచ్చి ... ఆ తర్వాత పేకాట... అలాగ ఆ తోట

చిన్నప్పట్నించీ మాకో ఆప్తబంధువులాగ ఎంతో సన్నిహితమైపోయింది. నాలుగేళ్ళనుంచి మా చదువులకోసం నాన్నగారు యీవూరు బదిలీ చేయించుకున్నప్పట్నించీ అటు వెళ్ళలేదు. అంతక్రితం శలవల్లో ప్రతి యేడు బావవూరు వెళ్ళేవాళ్ళం. ఆతోటలో పగలల్లా గడిపేవాళ్ళం. ఒక్కొక్క రోజున మా అత్తయ్య భోజనం ఫలహారాలుకూడా అక్కడికే పంపేది. క్రిందటిసారి మేము వెళ్ళినప్పుడు నేనూ శోభా మొక్కలు పాతి వన మహోత్సవం చేశాం.

"ఒరేయి నేను నాటిన మొక్కలు బతికేయా?" అడిగేను.

"సగం పైగా బతికేయి... శోభ పాతిన సంపెంగ మొక్కలు రెండు యింత ఎత్తు పెరిగేయి ... యించుమించు శోభ బుజాలదగ్గర కొస్తాయి" అన్నాడు.

పెట్లోంచి ఒక్కొక్కటే పైకితీసి నాకో బైపిన్ను, నాన్న గారికో దంతం పిడితోవున్న ఆఫీసు కవర్లు చింపుకునే కత్తి, శోభకోక మొరాకో తోలు చేతిసంచి యిచ్చాడు. మిగిలినవి తను కొనుక్కొన్న బట్టలూ ఫ్యాన్సీ సామానులు.

"నీకూ మాఅమ్మకీ ఏంతీసుకురావాలో తెలియలేదత్తయ్యా" అన్నాడు పెట్లోనే యింకా చెయ్యి వుంచి.

"మీరందరూ తెచ్చుకోవటుంకంటే నాకూ వదినకీ కావల్సిం దేముంది నాయినా" అంది అమ్మ బావ చిన్నబుచ్చుకోకుండా.

"నువ్వూ అమ్మా పురాణం చదువుకోటానికి పుస్తకాలు పెట్టు కునే వ్యాసపీటలు తెచ్చాను." అంటూ అమ్మకొకటి అందించాడు. అమ్మ మొహం సంతోషంతో ఆ వ్యాసపీటం తయింది.

"ఒరేయి రామం, కామేశాన్ని చూసి బుద్ధితెచ్చుకోవాలిరా. అమ్మకో వ్యాసపీట తేవాలని నీకు తోచిందా" అంది నావైపు తిరిగి అమ్మ.

ఇంతలో నాన్నగారు డ్రెస్ వేసుకుని హాల్లోకివచ్చి "ఒరే కాముడూ ... ఆఫీసు కెళ్ళొస్తాను. సాయంత్రం త్వరగా యింటికొచ్చెయ్యండి. ఊళ్లో మంచి సినీమాలు కూడా ఏమీ లేవు" అన్నారు.

"ఉన్నవాటిల్లోనే మంచి సినీమా చూసొస్తాం మామయ్యా" అన్నాడు కాముడు.

నాన్నగారు కిందకి వెళ్ళి కారు స్టార్టుచేసి మళ్ళీ ఏం జ్ఞాపకమొచ్చిందో నన్ను పిలిచారు. కిందకి వెళ్ళేను.

"నే నిన్నాళ్ళూ ఏదో సందిగ్ధంలో వున్నానుకాని... ఇంక ఆలోచించ వలసిందేమీ లేదు. శోభని కాముడికివ్వడం నాకిష్టంలేదు. చదువూ సంధ్యా లేదు సరికదా. వాడికి షికార్లూ షోకులూ ఖర్చులూ ఎందుకుచెప్పు. పైగా చదువుకూడా మానేసి యింక వ్యవసాయం మొదలెడతాట్ట. ఇంక శోభని బలవంతం చెయ్యడమంత అన్యాయం మరొకటిలేదు. భోజనాలదగ్గిర అమ్మధోరణీ చూశావుకదా. ఆడాళ్ళ తెలివి తక్కువ లలాగే వుంటాయి. నే నెందుకు చెబుతున్నానంటే నేను యింట్లో లేకుండా చూసి అమ్మ దానికి నూరిపొయ్యకుండా చూడు. అసలు దాని పెళ్ళివిషయం ఎత్తటానికి వీల్లేదు... తెలిసిందా.. నిన్నిందుకే పిలిపించాను".

నేను తిరిగి మేడెక్కి హాల్లో కెళ్ళేటప్పటికి బావగొంతు వినబడుతోంది.

బా:— "అదికాదత్తయ్యా... మొన్న అవ్వ వుత్తరంలోకూడా రాసిందిట కదూ".

అ:— రాసింది నాయనా నువ్వందుకే వస్తున్నావనికూడా తెలుసు. ఇంతకీ నాయిష్ట మేముంది?..."

నాకు ప్రాణాలు పైకి పోయాయి. అనుకున్నంత ప్రమాదం జరిగింది. అమ్మ నోటికి హద్దూపద్దూ లేదు. పాపం శోభ దెబ్బతిన్న పావురంలాగ బిత్తరపోయి నా కేసి చూస్తోంది.

బా:— "మరయితే ఆలస్యమెందుకూ రేపు వీళ్ళిద్దర్నీ నాకూడా తీసుకుపోతాను. పదిరోజులుండి వస్తారు".

కాస్త ప్రాణం కుదుటపడింది. దానితో ఎందుకైనా మంచిదని అమ్మతో కాఫీ-ఫలహారాలసంగతి చూడమని జ్ఞాపకంచేసి కిందకి పంపించేశాను. తర్వాత బావ తను హైద్రాబాద్‌లోనూ, అజంతా ఎల్లోరాలలోనూ తీసిన ఫొటోలు చూపెట్టడంలో నా ఆవేశన కొంత వుపశమించింది.

* * *

సాయంత్రం నేనూ బావా వరండామీద కూర్చుని బాతాఖానీ కొడుతున్నాం. హాల్లో శోభ వయొలిన్ వాయించుకుంటోంది.

"పాటే అనుకున్నాను. వయొలిన్ కూడా బాగా వాయిస్తుందిరా" అన్నాడు బావ. నేను మాట్లాడలేదు.

"నిజంగా శోభలాంటి చెల్లెలు నాక్కూడా వుంటే బాగుండుననిపిస్తోంది."

ధోరణి ఎలా మార్చాలా అని ఆలోచిస్తున్నాను.

"ఏరా, శోభకి పెళ్ళిసంబంధాలేమీ చూట్టంలేదురా మావయ్య?"

"లేదు" అన్నాను సమాధానం తప్పనందుకు విచారిస్తూ.

"భోజనాలదగ్గిర అత్తయ్యన్నమాటలు జ్ఞాపకమున్నాయిరా? మా అమ్మా, అత్తయ్యా పాతకాలపు మనుషులు. మొన్న నేదో వుత్తరం రాసిందట, శోభని నా కిచ్చి పెళ్ళిచెయ్యమనిచెప్పి. తర్వాత ఆ విషయం

నాకు చెప్పింది. నేను మా అమ్మని కేకలేశాను. నేను శోభని పెళ్ళాడితేనే మనం మేనత్త-మేనమామల బిడ్డలంరా? అసలు నే నందుకే పరిగెత్తుకొచ్చాను. నాకు శోభని పెళ్ళాడాలన్న వుద్దేశ్యంకాని అంత స్వార్థంకాని నాకులేవు. దానికి మంచి చదువుకున్నవాడినీ పెద్దవ్యాపారంలోనో వుద్యోగంలోనో వున్నవాడినీ తీసుకొచ్చి పెళ్ళి చెయ్యాలని మోథంటే నాకు రెట్టింపు వుత్సాహం వుంది.

అ మాటల్లో వున్న స్వార్థరాహిత్యం అభిమానం తలుచుకుంటుంటే... ...నేను శోభనైతే బావని తప్పకుండా పెళ్ళాడీవాణ్ణనిపించింది.

"మే మెవళ్ళం ఆ విషయాలు ఆలోచించటంలేదురా. శోభ యిష్టం... ..."

"శోభ యిష్టం అంటావేమిట్రా. దాని యిష్టం అని వంకపెట్టి ఏదో కట్నంలేని సంబంధంకదా అని చవగ్గా నా కిచ్చి పెళ్ళిచేద్దామని చూస్తున్నారా ఏమిట్రా?"

"అబ్బెబ్బె, అదికాదురా. శోభ... ..."

"ఒరేయి, దానికితగ్గ సంబంధం చూడండి. కట్నం నే నిస్తాను. అంతేకాని... ..."

"ఇంతకీ ఏమిటి సంగతి. నీ కేవైనా పెద్ద కట్నాలతో సంబంధాలొస్తున్నాయా ఏమిట్రా?" అన్నాను నిజంగా సందేహం కలిగి.

"ధా. ఇంకా లేదురా. మా అమ్మ అందరితోటీ మేనరికం వుందని చెప్పేసింది. ఏదో ఆ వంకని ఆ పోరు కొంతతగ్గింది. ఇంక కట్నం ఆక అన్నావా, నాకు కట్నం పుచ్చుకునేటంత ఖర్మం ఏం కాలిందిరా? పిల్ల నచ్చాలి కానీ."

‘పిల్ల నీకు నచ్చడం కష్టమే... ఒకవేళ నచ్చినా మళ్ళీ ఆ పిల్లకి నువ్వు నచ్చాలికదా. అది మరీ కష్టం’ అన్నాను కాస్త ధోరణి శోభ పెళ్ళిలోంచి తన పెళ్ళికి మారుద్దామని.

‘అందుచేత మామయ్యతోటి మా అమ్మ రాసిన వుత్తరం...’

శోభ హాల్లో వయొలిన్ ఆపేసి ఎంతసేపయిందో తెలీదు. చటుక్కున బావ చెయ్యి నొక్కి ఊరుకోమని సంజ్ఞచేసి ‘అరవ్వాస్తోంది. మనం యింక నెమ్మదిగా బయులుదేరొచ్చురా’ అన్నాను బావని లేవదీస్తూ.

* * *

బావ వెళ్ళిపోయిన మర్నాడు నేను హాల్లో కూర్చుని బూట్ పాఁవ్‌కి ఉపక్రమించేను. నా పక్కనే కూర్చుని అమ్మ నాన్నగారికి తమలపాకులు రాస్తోంది. నాన్నగారు ఆఫీసు గదిలో ఉత్తరాలు రాసుకుంటున్నట్టున్నారు. కాలేజ్‌కి బయులుదేరే ప్రయత్నంలో శోభ లోపలిగదిలో పుస్తకాలు సర్దుకుంటోంది.

‘కాముడి సంబంధం మనకక్కర్లేదని రాసెయ్యొచ్చు నన్న మాటేనా’ అన్నారు నాన్నగారు.

‘ఏమిటి నాన్నా’ అంటూ వన్స్‌మోర్ మొహంతో ప్రత్యక్షమయింది శోభ.

‘అబ్బే... అక్కయ్యకి జవాబు రాయాలికదూ’

‘రాసెయ్యి నాన్నా శోభ కాముణ్ణి తప్ప ఇంకెవ్వడినీ పెళ్ళాడదుటని’ అంది శోభ నవ్వుతూ.

‘అలాగే రాసెయ్యండి తెగులు కుదురుతుంది’ అంది అమ్మ.

"తెగులు కుదిరింది కనకనే అలా రాయ మన్నాను. ఇన్నాళ్లూ చదువుకున్న దాన్నన్న గర్వంతో బావని కాదన్నాను. బావ యిక్కడి కొచ్చి నేను కొట్టుకు పోతున్న అజ్ఞాన ప్రవాహంలోంచి రక్షించాడు. చదువువల్ల నేను సంపాదించినవి అహంభావం, స్వార్థం. చదువులో వెనక బడినా మానవాతీతమైన త్యాగం ఔదార్యం బావలో వున్నాయి. సహజమైన బంధుప్రేమ, నిష్కామమైన అభిమానం, నిర్మలమైన మనస్సు, నిరంతరమైన..."

నాకు శోభ ధోరణి కొత్తకాదు. అమ్మ మొహంలోకి చూశాను. సంతోషంతో రెట్టింపయ్యింది. నాన్నగారి చేతులో పెన్ లాగుంది కిందపడి చప్పుడయింది. నేను మేడమెట్లు చల్లగా దిగేను. ఇంకా శోభ ఉపన్యాసం వినబడుతూనే వుంది.